

ראשית

אני בן מטולה. מטולה שלי היא מושבה קטנה במרום הגליל העליון ובה שתי שורות בתים ברחוב אחד.

מושבה המשקיפה על סביבותיה: על שלוחות הרי הלבנון, על החרמון הלבן, על מרחבי עמק החולה, הביצות ושיחי הגומא. עמק עיון ונחל התנור החוצה אותו והיורד לעמק, מפלים מפלים של מים גועשים.

הנרקיסים בעמק עיון בחורף, פריחת תלתן הבר באביב. שדות הפלחה, "אדמות ההר" ו"אדמות המים". האיכרים קשי היום, הפועלים והשומרים. זה המקום בו גדלתי. תמיד חשתי עצמי בן מטולה.

את רוסיה, בה נולדתי, מחקתי מתודעתי, אף על פי שזכורים לי דברים מילדותי.

זכורה לי העיר ילץ. גרנו שם כשאבא הקים בעיר זו בית ספר עברי שנקרא "חדר מתוקן". אני זוכר את דירתנו בקומה השניה ובה עצים וצמחים בחביות וכלובי ציפורים.

זכורה לי נסיעה עם אבא ברכבת ליקטרינוסלב (היום דנייפרופטרובסק), עיר מגוריו של אוסישקין¹ לשיחה איתו לקראת עלייתנו ארצה. אני זוכר היטב את אוסישקין עצמו, שקיבל פנינו לבוש עבאיה וכפיה - "כך מתלבשים בארץ ישראל" - בדיוק אז חזר מביקור בארץ.

זכורות לי ההכנות לנסיעה, הפרידה מסבים וסבתות, דודים ודודות, הנסיעה באוניה מאודיסה בחורף וההגעה לנמל יפו.

אני זוכר שירדנו מהאוניה לסירות מתנדנדות עם ספנים ערבים, ואת